

J.H. ten Broeke

Algemeen voorzitter BOVAG

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v Staatssecretaris van Infrastructuur en
Waterstaat
Mevrouw V. Heijnen

Bunnik, 13 januari 2022

Onze referentie: HtB/RP220112

Geachte mevrouw Heijnen,

Bij deze vraag ik uw aandacht voor de zienswijze van BOVAG ten behoeve van de internetconsultatie voor de Subsidieregeling Schoon en Emissieloos Bouwmaterieel (SSEB).

Onze reactie ziet toe op een drietal aanbevelingen;

1. Techniekneutraliteit

Het is van groot belang dat de Subsidieregeling Schoon en Emissieloos Bouwmaterieel (SSEB) techniekneutraal wordt opgezet. Zet hierbij in op de reductie van emissie (well-to-wheel) voor bouwmaterieel in plaats van vooraf de keuze voor bepaalde technische ontwikkelingen vast te leggen.

Op dit moment zijn voor bouwmaterieel technische oplossingen in ontwikkeling die de uitstoot van verbrandingsmotoren kunnen reduceren tot 60% bovenop de in de SSEB voorgestelde oplossing van gebruik van een SCR en partikelfilter. Het gaat hierbij om alternatieve energiedragers zoals waterstof, groengas, methanol en Dimethylether (DME).

2. Ondersteun onderzoek naar technische oplossingen om de benodigde reductie te bewerkstelligen

Ondersteun onderzoek naar technische oplossingen zodat bestaande installaties een verregaande reductie in uitstoot kunnen realiseren.

3. Neem bestaande oplossingen zoals hermotorisering met Stage V motoren op in de SSEB-regeling

Hermotoriseren is het vervangen van de motor in een apparaat door een nieuwe / gereviseerde motor welke voldoet aan nieuwe emissie-eisen.

Postadres:
Postbus 1100
3980 DC BUNNIK
Bezoekadres:
Kosterijland 15
3981 AJ Bunnik

www.bovag.nl
KvK 404091762

Wie is BOVAG

BOVAG is de branchevereniging voor bedrijven in de mobiliteitsbranche. Bij BOVAG zijn ruim 8.000 bedrijven aangesloten.

Binnen BOVAG is alle specialistische kennis op het gebied van motortechniek gebundeld in de afdeling Energiesystemen en Revisiebedrijven. Daarnaast zijn in de afdeling Energiesystemen en Revisiebedrijven (internationale) leveranciers en fabrikanten van alle soorten energiesystemen vertegenwoordigd. Er wordt intensief samengewerkt met onderzoeksinstituten met als gemeenschappelijk doel het toepassen van emissiereductie op bestaande en nieuwe motoren. Vrijwel alle bouwmachines die in Nederland worden verkocht zijn uitgerust met motoren die afkomstig zijn van bij BOVAG aangesloten bedrijven.

Toelichting op aanbeveling

Met grote belangstelling heeft BOVAG kennis genomen van de Subsidierегeling Schoon en Emissieloos Bouwmaterieel (SSEB). Omdat onze leden volop actief zijn om motoren van bouwmaсhines uiteindelijk emissieloos te maken en de uitstoot van bestaande motoren drastisch te beperken zijn wij verheugd over de komst van de SSEB. BOVAG ondersteunt het voornemen van de Nederlandse overheid om een gedeelte van de meerkosten die gemoeid zijn met dit soort investeringen te ondersteunen zodat we uiteindelijk ook daadwerkelijk duurzame bouwplaatsen in Nederland krijgen.

In dit position paper doen wij u enkele aanbevelingen die de regeling nog veel effectiever qua CO₂, NO_x en fijnstof uitstoot kunnen maken en het draagvlak (en daarmee het gebruik) van de regeling sterk zouden kunnen verbeteren.

Techniekneutraliteit maakt regeling toekomstbestendiger

Inzake de retrofitsubsidie wordt bijvoorbeeld gesproken over de inbouw en installatie van een elektrische aandrijfmotor met een brandstofcel of een niet loodhoudend accupakket. De SSEB beperkt hiermee het gebruik van waterstof tot elektrolyse en het gebruik van een brandstofcel. De SSEB sluit hiermee het reductiepotentieel uit van zogenoemde ombouwkits bij bestaande motoren op basis van alternatieve energiedragers zoals waterstof, groengas, methanol en Dimethylether (DME). Deze nieuwe ontwikkelingen zijn juist nodig om de benodigde verduurzaming van bouwmaterieel te bewerkstelligen.

Naar onze mening komt dit doordat in de SSEB de focus wordt gelegd op technische oplossingen die er nu zijn en ervan uitgaan dat dit een bepaalde verlaging van emissie met zich meebrengt. Er zijn en komen echter meer technische oplossingen die een verdere verlaging van emissie, zowel NO_x, fijnstof als CO₂, kunnen realiseren dan de technische oplossingen die de SSEB nu voorstelt. Het is in onze ogen een gemiste kans om deze technische ontwikkelingen bij voorbaat uit te sluiten.

Ondersteun onderzoek naar technische oplossingen zodat bestaande installaties een verregaande reductie in uitstoot kunnen realiseren

Binnen de bij BOVAG aangesloten leden is een aantal bedrijven en fabrikanten al geruime tijd bezig met de ontwikkeling van motoren op alternatieve energiedragers. Denk hierbij aan waterstof, groengas, methanol en Dimethylether (DME). De reductie van emissies die daardoor gerealiseerd kan worden kan oplopen tot 60% bovenop de in de SSEB voorgestelde oplossing van gebruik van SCR en partikelfilter. Het is daarom van belang om onderzoek naar technische oplossingen binnen de SSEB te ondersteunen zodat bestaande installaties een verregaande reductie in uitstoot kunnen realiseren.

Alternatieve energiedragers zijn vaak CO₂-emissie reducerend of zelfs CO₂-neutraal en zorgen bij gebruik in een verbrandingsmotor, ook zonder SCR en partikelfilter, al voor een zeer grote reductie van NO_x en fijnstof. Het dicteren in de SSEB van een techniekkeuze zou impliceren dat veel bedrijven de projecten waar zij mee bezig zijn moeten stoppen. Haalbare technische oplossingen zullen daardoor niet de markt bereiken terwijl die oplossingen het potentieel hebben meer reductie te kunnen bewerkstelligen dan de huidige Stage V emissie eisen of wat voorgesteld wordt in de SSEB.

Postadres:
Postbus 1100
3980 DC BUNNIK

Bezoekadres:
Kosterijland 15
3981 AJ Bunnik

www.bovag.nl
KvK 404091762

Ook Stage V hermotorisatie ondersteunen

In de conceptregeling is aangegeven dat een technische oplossing met een SCR en partikelfilter installatie op bestaande machines wordt ondersteund. De technische implicatie hiervan, zoals omschreven binnen de Stage V regelgeving, is echter zeer groot. Motoren moeten hierdoor 750 tot 2000 uur getest worden om te kunnen voldoen aan deze regelgeving, terwijl zij eerder al voldeden aan de gestelde eisen. Dat zal in de praktijk inhouden dat deze regeling niet of nauwelijks gebruikt zal worden. Op dit moment zijn er echter al Stage V motoren op de markt die wel aan de eisen voldoen. Het hermotoriseren van bestaande machines met nieuwe Stage V motoren zou naar onze mening ook onderdeel moeten zijn van de SSEB.

Verhouding SSEB met MKI

Binnen de bouwsector wordt actief gebruik gemaakt van de Milieu Kosten Indicator (MKI). Bij aanbestedingen door partijen als Rijkswaterstaat en ProRail is de MKI een belangrijk instrument om de sector te verduurzamen. Wij vragen ons af hoe deze conceptregeling zich verhoudt tot het gebruik van de MKI?

Samenvatting voorgestelde aanpassingen

- **Techniekneutraliteit maakt de SSEB toekomstbestendiger**
- **Zet in op de reductie van emissie (well-to-wheel) voor bouwmaterieel waardoor meer technische oplossingen mogelijk worden gemaakt gebruikmakend van alternatieve brandstoffen**
- **Ondersteun onderzoek naar technische oplossingen om de benodigde reductie te bewerkstelligen**
- **Neem bestaande oplossingen zoals hermotorisering met Stage V motoren op in de SSEB-regeling**

Wij zijn graag bereid om onze aanbevelingen nader toe te lichten.

Met hartelijke groeten,

Han ten Broeke

Algemeen Voorzitter BOVAG

Bart Verhoeve

Afdelingsvoorzitter BOVAG
Energiesystemen en Revisie

NB Informatie bij Richardo Perdaan, relatiemanager
mobiliteit,
richardoperdaan@bovag.nl

Postadres:
Postbus 1100
3980 DC BUNNIK
Bezoekadres:
Kosterijland 15
3981 AJ Bunnik

www.bovag.nl
KvK 404091762